

Sivilsamfunnets rettsstatsmelding 2025

24.09.2025.

I dag ble Sivilsamfunnets rettsstatsmelding 2025 overlevert til Stortinget på Juristforbundets Rettssikkerhetskonferanse.

Sivilsamfunnets rettsstatsmelding er en årlig, uavhengig rapport til Stortinget som gir et samlet bilde av rettsstatens tilstand i Norge – sett fra sivilsamfunnets perspektiv.

Leder av Advokatforeningens lovutvalg for demokrati- og konstitusjonsspørsmål, Jenny Sandvig, overleverte meldingen til Stortingets 2. president Nils T. Bjørke. I sin tale sa hun blant annet:

- Jeg er ikke sikker på om jeg noen gang har hørt en statsråd eller en representant på Stortingets talerstol bruke ordet «rettsstatspolitikk». Det er som om rettsstaten tas for gitt, som en "bakgrunnsinstitusjon» som alltid vil være der, uavhengig av politiske valg. Men historien – både vår egen og andres – viser at slik er det ikke. Rettsstaten må pleies, vedlikeholdes og oppdateres. Og den må gjøres til gjenstand for politiske diskusjoner, like mye som skattepolitikk, næringspolitikk eller utenrikspolitikk. Fordi, uten en sterk rettsstat svekkes alt det andre.

Advokatforeningen tok initiativ til meldingen som en respons på en bekymringsfull internasjonal utvikling, der rettsstaten gradvis svekkes i stadig flere land. 71 prosent av verdens befolkning lever nå under autoritært styre. Rettsstaten har siden 2016 i de fleste land blitt stadig svakere.

Meldingen utarbeides av Advokatforeningen i samarbeid med en rekke organisasjoner som hver har sitt fagfelt, fra menneskerettigheter og pressefrihet til barns rettigheter og miljø. Hver aktør beskriver utfordringer de ser i lovverk, og foreslår konkrete løsninger. Det kan være lovendringer, endret offentlig praksis eller økt kompetanse i forvaltningen. Strukturen bygger på de internasjonale målekriteriene i World Justice Project's Rule of Law Index, slik at vi kan se utviklingen i Norge opp mot andre land.

Norge er en av verdens sterkeste rettstater, med høy grad av rettsikkerhet. Men ingen rettsstat er feilfri, og svakheter kan utnyttes raskt dersom vi ikke oppdager og retter dem i tide. Også i Norge ser vi en rekke eksempler på svekkelse av rettssikkerheten.

Sivilsamfunnets rettsstatsmelding er derfor et slags tidlig varslingsystem – en dugnad for demokratiet – der vi setter fragmentert kunnskap i system og gir Stortinget et helhetlig bilde av hvor rettsstaten står, hva som truer den, og hvordan vi kan styrke den. For som forskningen viser: Først kommer en sterk rettsstat – så kommer velstanden.

Les meldingen [her](#).